

Warszawa, 15 grudnia 2022 r.

KL/515/255/NK/2022

Pan

Tomasz Grodzki

Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku rozpatrywanym przez Senat projektem ustawy o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (druk nr 887) poniżej przekazuje uwagi Konfederacji Lewiatan.

Potrzeba nowelizacji niektórych przepisów zapewniających legalny pobyt obywatelom Ukrainy przybywającym do Polski w związku z trwającymi działaniami wojennymi ma zasadnicze znaczenie ze względu na ciągłe zagrożenie istniejące na terytorium Ukrainy. Doprecyzowanie niektórych przepisów *Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* (dalej: ustawa z dnia 12 marca 2022 r.) oraz uzupełnienie kwestii w niej pominiętych są konieczne z uwagi na dużą skalę imigracji oraz potrzebę zapewnienia efektywnego systemu wsparcia uchodźców na terytorium RP.

Pragnę zwrócić uwagę na wybrane rozwiązania, które budzą wątpliwości po stronie pracodawców.

1. **Odnosnie do art. 1 pkt 1 lit. a) oraz art. 23 projektu ustawy.** Proponuje się wykreślenie ww. przepisów.

Przepisy przewidują brak możliwości skorzystania ze specjalnych uprawnień pobytowych (art. 1 pkt 1 lit. a) oraz utratę prawa do legalnego pobytu w ramach ustawy z dnia 12 marca 2022 r. w przypadku obywateli Ukrainy którzy korzystają z ochrony czasowej na terenie innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej przyznanej z powodu działań wojennych prowadzonych na terytorium Ukrainy.

Jednocześnie projekt nie precyzuje w jaki sposób takie osoby mogą uregulować swój dalszy pobyt w Polsce, np. czy stosowne jest uzyskanie zaświadczenia o podleganiu ochronie czasowej na podstawie art. 110 ust. 5 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Cudzoziemcy (posiadający dokumenty wydane w związku z korzystaniem z ochrony czasowej w innym kraju UE) spotykali się wcześniej z odmową wydania im ww. zaświadczenia.

Należy również zauważyć, że służby Komisji Europejskiej opublikowały dokument¹ zawierający odpowiedzi na pytania dotyczące ochrony czasowej. W wyjaśnieniach wskazano m.in. że państwa członkowskie nie mogą odmówić rejestracji osoby podlegającej ochronie czasowej na podstawie tego, że dokonała ona rejestracji w innym kraju członkowskim: „osoba objęta decyzją wykonawczą Rady (UE) 2022/382 ma prawo wyboru Państwa członkowskiego, w którym chce korzystać z praw związanych z ochroną tymczasową (...)Państwo członkowskie ma obowiązek zapewnienia praw wynikających z Dyrektywy tak długo, jak osoba ta będzie objęta jej zakresem, niezależnie od tego, czy dana osoba była wcześniej zarejestrowana w innym państwie członkowskim; państwo członkowskie nie może zatem odmówić rejestracji osoby objętej zakresem Dyrektywy ograniczając danej osobie dostęp do praw w danym państwie członkowskim z uwagi na rejestrację w innym państwie członkowskim”(tłumaczenie robocze).

Oznacza to, że w przypadku gdy dany obywatel Ukrainy nie będzie już dłużej korzystać ze statusu pobytowego na podstawie specustawy ukraińskiej, powinna zostać mu zapewniona co najmniej możliwość uregulowania swojego statusu w trybie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie projekt nie precyzuje w jaki sposób takie osoby mogą uregulować swój dalszy pobyt w Polsce, np. czy stosowne jest uzyskanie zaświadczenia o podleganiu ochronie czasowej na podstawie art. 110 ust. 5 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Cudzoziemcy (posiadający dokumenty wydane w związku z korzystaniem z ochrony czasowej w innym kraju UE) spotykali się wcześniej z odmową wydania im ww. zaświadczenia.

- 2. Odnosnie do art. 1 pkt 3 projektu ustawy.** Ustawa nakłada na obywateli Ukrainy obowiązek złożenia wniosku o nadanie numeru PESEL w terminie 30 dni od dnia przybycia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Należy podkreślić, że wniosek o nadanie numeru PESEL można złożyć wyłącznie osobiście. Wprowadzając konieczność realizacji powyższego obowiązku w tak krótkim terminie należy odpowiednio zadbać o dostępność terminów w urzędach przyjmujących wnioski. W pierwszym okresie po wybuchu wojny mimo uruchomienia dodatkowym punktów nadania numeru PESEL, czas oczekiwania w kolejkach wynosił nawet kilka godzin. Dopełnienie wymaganych formalności w ciągu pierwszego miesiąca adaptacji w nowych warunkach szczególnie po traumatycznych przeżyciach w kraju pochodzenia może być ogromnym wyzwaniem dla osób uciekających przed wojną. Ustawa również nie precyzuje czym skutkuje niedopełnienie obowiązku złożenia wniosku o numer PESEL w terminie 30 dni. Nie została również przewidziana żadna procedura odwoławcza w przypadku decyzji odmownej. Proponuje się zatem wydłużenie terminu na złożenie wniosku o nadanie numeru PESEL do 90 dni oraz wprowadzenie prawa do odwołania się od decyzji o odmowie nadania numeru PESEL.

Z poważaniem

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

¹https://home-affairs.ec.europa.eu/document/download/e2945766-663d-4b87-8150-78b600532115_en?filename=Frequently%20asked%20questions%20received%20on%20the%20interpretation%20of%20the%20Temporary%20Protection%20Directive%20and%20Council%20Implementing%20Decision%202022-382_en.pdf